

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 239/07-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. októbra 2007 predbežne prerokoval sťažnosť J. Ď. a E. Ď., S., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina, Krajského súdu v Žiline a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v bližšie neoznačených konaniach a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. Ď. a E. Ď. o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. marca 2007 doručená sťažnosť J. Ď. a E. Ď. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Žilina,

Krajského súdu v Žiline a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „označené súdy“) v návrhu na rozhodnutie vo veci samej v bližšie neoznačených konaniach.

Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že sťažovatelia 30. augusta 2005 podali Okresnému súdu Žilina žalobu o odstránenie neoprávnenej stavby – vodovodnej prípojky zo svojho pozemku. Ďalej okrem iného uviedli: *„Vzhľadom k tomu, že obaja (...) sú dôchodcovia ZŤP, starajúci sa o nezaopatrenú, študujúcu dcéru a sú nútení na ochranu svojich základných práv a slobôd porušovaných spoluobčanmi a aj orgánmi verejnej správy a samosprávy, podávať mnoho žalobných návrhov, nemajú dostatok finančných prostriedkov na požadované súdne poplatky, preto súd požiadali o odpustenie týchto poplatkov, čo im bolo odmietnuté.“*

Aj keď podľa názoru sťažovateľov označené súdy porušili ich viaceré práva garantované ústavou, v návrhu na rozhodnutie požadovali, *„aby senát Ústavného súdu vyniesol toto uznesenie:*

Ústavný súd SR vyslovuje, že odmietaním návrhov, odvolaní a dovolaní podnecovateľov, Najvyšší súd v spojení s Krajským súdom a Okresným súdom v Žiline došlo k porušeniu ich ústavných práv na prerokovanie ich vecí bez priesťahov zaručeného v čl. 48 odst. 2 Ústavy SR“.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa tohto ustanovenia návrhy, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy, návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Odmietnuť môže aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

V nadväznosti na citované ustanovenie zákona o ústavnom súde sa v prípadoch namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy podľa doterajšej judikatúry ústavného súdu (napr. II. ÚS 75/06, II. ÚS 154/07) vyžaduje preukázať, že sťažovateľ pred tým, než sa obrátil na ústavný súd, využil právny prostriedok, na uplatnenie ktorého mal právo podľa § 3 ods. 7 a § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o súdoch“), teda že podal sťažnosť na zbytočné prietahy v konaní orgánu štátnej správy (predsedovi) príslušného súdu.

Ústavný súd výzvou z 12. septembra 2007 požiadal sťažovateľov, aby v lehote 10 dní predložili dôkazy o tom, že podali sťažnosti na zbytočné prietahy adresované predsedom (t. j. orgánom štátnej správy) príslušných všeobecných súdov v namietaných konaniach.

Sťažovatelia na uvedenú výzvu v stanovenej lehote nereagovali a ani do predbežného prerokovania veci požadované dôkazy nepredložili a taktiež nepreukázali a ani netvrdili, že uvedenú podmienku nesplnili z dôvodov hodných osobitného zreteľa, pričom existenciu takýchto dôvodov nemožno vyvodit' ani z obsahu sťažnosti (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na priet'ahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov. Preto ústavný súd o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky, ktoré má k dispozícii podľa zákona o súdech, alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na priet'ahy v konaní v zmysle citovaných zákonov zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných priet'ahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými priet'ahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných priet'ahov a ustanovuje za také priet'ahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona]. Podobne aj zákon o súdech v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené priet'ahy v konaní (...)“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti“.

V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Ústavný súd opierajúc sa o svoju stabilnú judikatúru (napr. IV. ÚS 44/03, II. ÚS 7/04, II. ÚS 107/04) dospel k záveru, že vzhľadom na okolnosti prípadu niet dôvodu predpokladať, že by využitie sťažnosti podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch neumožnilo v danej veci účinnú ochranu základného práva sťažovateľov priznaného im podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Keďže sťažovatelia ani napriek výzve ústavného súdu s upozornením na možné negatívne dôsledky požadované dôkazy nepredložili a ústavný súd ani z obsahu sťažnosti, ani z jej príloh nezistil, že by k nesplneniu podmienky prípustnosti sťažnosti podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde došlo zo strany sťažovateľov z dôvodov hodných osobitného zreteľa, odmietol ich sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd už nevyzýval sťažovateľov na odstránenie ďalších nedostatkov ich sťažnosti (nepredloženie splnomocnenia na ich zastupovanie advokátom, presné označenie konaní, v ktorých má podľa nich dochádzať k zbytočným

priet'ahom, absencia návrhu výroku, ktorý by mohol slúžiť ako východisko rozhodnutia ústavného súdu, atď.).

Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení zákonom všetkých predpísaných náležitostí sťažovatelia v tejto veci v prípade zotrvania na stanovisku, že postupom označených súdov v nej dochádza k zbytočným priet'ahom, predložili ústavnému súdu novú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. októbra 2007